

ORTNAMNEN I EDEFORS FÖRSAMLING

Av Eric Stenberg, Harads

Många av våra orter och byar har fått sina namn av platsens karaktär, ex. byn Myrberg, som ligger intill ett berg och som omges av myrar.

Här förklaringar till några ortnamn:

Församlingsnamnet Edefors kom till 1890, då en utbrytning skedde från Överluleå församling och med beslut, att kyrka och prästgård skulle anläggas i Harads. Namnet Edefors är märkligt, därför att det ursprungligen ej är knutet till någon bebyggelse utan till forsén med dess betydande laxfiske.

Storsand: I jordeboken 1699 upptas 2 oskattbara enheter. Byanämnet härleds till att byn ligger intill en stor sandstrand vid Luleälven.

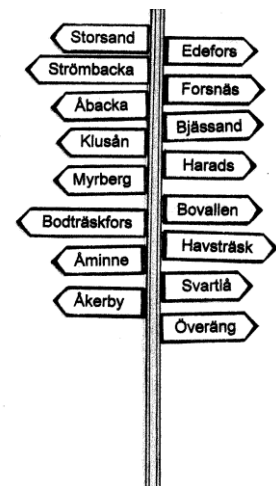
Forsnäs: Byn kallades förr för Svedjan och var 1783 nybygge under Meldersteins. Byanämnet är missvisande, eftersom där inte finns någon fors och inget märkbart näs. Det rör sig väl om en officiell namngivning utan påtaglig reell bakgrund.

Bjässand: Namnet kommer från bjässe, och härleds till björnen, möjligen i funktion av ett personnamn, samt med -sand, avseende en sandstrand.

Harads: År 1543 redovisades 10 hemman. Det finns två förklaringar till byanämnet. Namnet är en gen av mansnamnet Harald. Av samerna har byn benämnts Haralt eller Haraltis, det är den officiella benämningen. Den andra benämningen är det finska ordet "Hara", klyka. Enligt uppgifter kom ordet från östfinländare, som såg att älven delade sig vid Prästholmen. Det blev för dem en klyka, ett hara, därav byanämnet Harads.

Bovallen: Enligt jordeboken 1825 upptas Bovallen som fräselägenhet under Selets bruk. Byanämnet kommer från fäbod (vall), sommarladugård.

Havsträsk: Namnet är dunkelt. Någon sjö med det namnet finns ej. Enligt sägen föreligger det en felstavning här. Havsträsk skulle egentligen heta Hapträsk tillhörande hemmanet Hapträsk. En sjö Hapträsket finns även öster om Havsträsk. En något dunkel förklaring, men kan också vara riktig.

Svartlå: Namnet härleder sig enligt hörsägen till ett äldre träd, ”Svartlågan”. Vid färder uppför älven i forna tider fanns ett kännemärke, ett stort, kullfallet träd på stranden, en ovanligt mörk låga. *Lå* i *Svartlå* betyder enligt norska studier, att vatten sköljer över stranden och betecknas där som ”den mörka stranden”, Svartlå.

Överäng är upptaget som frälselägenhet 1825 i jordeboken under Selets bruk. Byanamnet är naturlig äng.

Strömbacka ligger på västra stranden av Luleälven strax nedom Laxede kraftverk. En lång och brant backe leder upp till gården, och i älven fanns före kraftverket en strid fors.

Åbacka: Namnet kommer från att platsen ligger på en älvbacke vid Luleälven. Å – d v s dialektens genuina beteckning för älv.

Klusån: Namnet kommer från berget ”Klösan”. Berget är kluvet och sträcker sig mot byn som två tungor, och sannolikt har denna kluvenhet skapat ordet klus. Ordet ån är kanske ursprungligt. Byn som ligger vid Luleälven har inget biflöde, som förtjänar benämningen ån, men i gamla handlingar kallas ibland en älv för ån.

Bodträskfors: I samband med startande av ett sågverk i en fors i Bodträskån 1845, omnämnes Bodträskfors. Av samerna kallas byn Putajaure, ”bodsjön”. Namnet bör väl ses som en förkortad form av Bodträskåforsen.

Åminne: I jordeboken 1825 heter byn Wästerby, en namnform som länge har brukats genuint på orten. År 1865 reste prins Karl, sedermera kung Karl XV, efter Lule älv, och blev så förtjust i landskapet att han beslutade att anlägga en lantbruksskola i området. Byanamnet Åminne får väl anses vara namnsatt till ”åminne” av honom.

Åkerby: Byn var enligt jordeboken 1825 underställd Selets bruk. Byanamnet kommer från åker i dess normala betydelse. Enligt uppgifter hade tydligen bönderna haft ett finger med i bynamnet.

Ovanstående byanamn kommer från älvdalen och utgör bara ett fåtal av dem. Det finns många fler, efter järnvägslinjen och i församlingen som helhet.

Källa: Övre Norrlands ortnamn